

UMCS

COMENIUS
UNIVERSITY
BRATISLAVA

**Prognoza transpozycji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE
w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych
do przepisów krajowych w Polsce i na Słowacji –
wpływ na pracę kierowców oraz kurierów z Ukrainy
pracujących za pośrednictwem aplikacji**

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Projekt finansowany ze środków programu Granty Interwencyjne Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej
(nr BPN/GIN/2023/1/00010/DEC/01)

Policy Brief

Autorzy: Dominika Polkowska, Anna Sadowska, Ewa Lecka

Charakterystyka i wyzwania sektora pracy platformowej w Polsce

- Na przestrzeni ostatnich 10 lat rynek pracy platformowej rozwijał się bardzo dynamicznie.
- W Polsce sektor ten od dawna jest zdominowany przez kierowców i kurierów pochodzenia migracyjnego (głównie z Ukrainy), a wybuch wojny na Ukrainie w 2022 r. dodatkowo przyczynił się do nasilenia tego trendu.
- Obecne ustawodawstwo polskie jest specyficzne na tle innych krajów regionu. Po kilku latach negocjacji między rządem a interesariuszami, 1 stycznia 2021 r. weszły w życie przepisy tzw. Lex Uber, które skutecznie zalegalizowały działalność platform pracy na żądanie (w zakresie przewozu osób). Kierowcy cyfrowych platform takich jak Uber czy Bolt uzyskali prawa równe z korporacyjnymi taksówkarzami, a ich praca stała się w pełni zgodna z polskimi przepisami.
- Jednocześnie w modelu działającym w Polsce (w przeciwieństwie do modelu zachodniego) pośrednicy (partnerzy flotowi) stali się niezbędni, ponieważ to właśnie na nich cyfrowe platformy pracy przerzuciły pełną odpowiedzialność za formalne i administracyjne kwestie związane z zatrudnianiem kierowców (zazwyczaj w oparciu o umowy cywilnoprawne).
- W tym kontekście warto zauważyć, że chociaż zdecydowana większość ukraińskich pracowników platformowych nie zamierza osiedlić się na stałe w Polsce, wypełniają oni lukę w omawianym sektorze, wynikającą z niewystarczającego zainteresowania pracą za pośrednictwem aplikacji ze strony polskich pracowników.

**Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie poprawy warunków pracy
za pośrednictwem platform internetowych**

- Propozycja projektu *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych* została ogłoszona 9 grudnia 2021 r.
- Projekt zawierał postulaty dotyczące: zagwarantowania pracownikom platform internetowych właściwego statusu zatrudnienia, odpowiadającego ich faktycznemu stosunkowi pracy; zapewnienia uczciwych i przejrzystych algorytmów w zarządzaniu pracą platformową oraz zwiększenia transparentności w pracy platformowej i poprawy egzekwowania obowiązujących przepisów wobec wszystkich pracowników platformowych.
- W wersji przyjętej finalnie 24 kwietnia 2024 r. Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia odpowiednich i skutecznych procedur służących weryfikowaniu i zapewnieniu prawidłowego określenia statusu zatrudnienia osób wykonujących pracę za pośrednictwem platformy cyfrowej.
- Dyrektywa zobowiązuje państwa unijne do ustanowienia prawnego domniemania zatrudnienia na szczeblu krajowym, które zachodzi, jeżeli zostaną stwierdzone fakty wskazujące na kontrolę i kierownictwo platformy. Co istotne, ciężar dowodu spoczywa na platformie, zatem musi ona udowodnić, że w danym przypadku nie występuje stosunek pracy (Artykuł 5).
- Ponadto przyjęte w kwietniu 2024 r. regulacje poważnie ograniczają możliwości platform w zakresie przetwarzania danych osobowych wykonawców usługi za pomocą zautomatyzowanych systemów monitorujących lub decyzyjnych. Dotyczy to zarówno informacji o stanie emocjonalnym czy psychicznym, pochodzeniu rasowym lub etnicznym, statusie migracyjnym, poglądach politycznych czy religijnych, danych biometrycznych, przynależności do związków zawodowych, życia seksualnego lub orientacji seksualnej danej osoby, a także treści prywatnych rozmów (Artykuł 7).

**Najważniejsze ustalenia dotyczące prognozowanej transpozycji Dyrektywy do prawa krajowego w Polsce.
Wpływ na pracę kierowców i kurierów z Ukrainy pracujących za pośrednictwem aplikacji**

● Prognozowane pozytywne konsekwencje wdrożenia Dyrektywy w Polsce obejmują: 1. Poprawę warunków pracy (przepisy Dyrektywy będą miały zastosowanie wobec wszystkich pracowników platformowych pracujących na terenie UE, obejmą zatem również pracowników z Ukrainy pracujących w Polsce). 2. Uregulowanie nowego sektora pracy, co powinno przyczynić się do większej stabilności i przewidywalności warunków zatrudnienia oraz ustabilizowania sytuacji zawodowej migrantów. 3. Ułatwienie organizowania się pracowników w związki zawodowe. 4. Większą ochronę prawną przed nadużyciami ze strony cyfrowej platformy pracy. ● Prognozowane negatywne konsekwencje wdrożenia Dyrektywy w Polsce obejmują: 1. Komplikacje wynikające z powszechnego stosowania umów cywilnoprawnych w sektorze pracy platformowej w Polsce. 2. Czasochłonny i skomplikowany proces wdrożenia nowych przepisów. 3. Pozorną implementację Dyrektywy wynikającą z ograniczonych możliwości kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy. 4. Zmniejszenie atrakcyjności i elastyczności pracy na rzecz cyfrowych platform pracy. 5. Zmniejszenie liczby miejsc pracy wynikające z rosnących kosztów pracy po stronie cyfrowych platform pracy.	● Specyficzne konsekwencje dla pracowników z Ukrainy: 1. Brak znajomości języka polskiego i uwarunkowań prawnych może prowadzić do wykorzystywania pracowników z Ukrainy i utrudnień w egzekwowaniu przysługujących im praw. Istnieje obawa, że migranci z Ukrainy mogą być nakłaniani do podpisywania umów cywilnoprawnych pomimo wykonywania pracy pod kontrolą i kierownictwem (przesłanki charakterystyczne dla stosunku pracy). 2. Z drugiej strony ewentualne ograniczenie możliwości świadczenia usług na podstawie umów cywilnoprawnych może stanowić poważną barierę dla migrantów zarobkowych, którzy najczęściej poszukują zatrudnienia bez długotrwałych i wymagających procedur rekrutacyjnych.

Rekomendacje

● W świetle przeprowadzonych badań należy stwierdzić, że wszyscy respondenci widzą zasadność uregulowania sektora pracy platformowej. Różnią się natomiast co do trybu i zakresu regulacji. ● Związki zawodowe i niektórzy eksperci z dużymi nadziejami przyjmują domniemanie stosunku pracy, wskazując na liczne korzyści dla pracowników platformowych wynikające z właściwej klasyfikacji statusu zatrudnienia. Z kolei przedstawiciele platform i sami pracownicy zauważają potencjalne ograniczenia tego rozstrzygnięcia. ● Przeprowadzone badania wskazują, że nie ma konieczności szczególnego traktowania obywateli Ukrainy, gdyż ich sytuacja jako pracowników platformowych w Polsce jest taka sama jak obywateli wszystkich innych krajów (w tym Polski).	● W związku z powyższym rekomendujemy: 1. Zwiększenie transparentności funkcjonowania cyfrowych platform pracy. Pozwoli to na wyeliminowanie nadużyć wobec pracowników i ograniczenie nieuczciwych podmiotów. 2. Podjęcie działań mających na celu zwiększenie świadomości pracowników z Ukrainy na temat przepisów wynikających z implementacji Dyrektywy oraz konsekwencji prawnych wyboru określonego typu umowy. W przypadku migrantów istnieje ryzyko nieznanostwa uwarunkowań prawnych związanych z charakterem zatrudnienia (wynikające z różnic w typie umowy: umowa o pracę vs. umowa cywilno-prawna). 3. Przeprowadzenie pogłębionych konsultacji społecznych – z uwzględnieniem stanowisk wszystkich zainteresowanych stron – na etapie transpozycji i implementacji Dyrektywy do prawa krajowego.

Informacje o projekcie

Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.
Wyrażone poglądy i opinie są wyłącznie poglądami i opiniami autorów i nie muszą odzwierciedlać poglądów i opinii Agencji.
Agencja nie ponosi za nie odpowiedzialności.